

Tjänsteutlåtande

Produktionsförvaltningen

Datum 2018-08-16

Dnr PS 2018/0090

Till Produktionsstyrelsen

Huvudmannens sammanfattande analys av den kommunala Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete, Läsåret 2017-2018

Skollagens 4 Kap 3§ Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Inledning

Den information och data som utgjort underlag för denna sammanfattande analys bygger på olika delar.

- Verksamhetschefernas månatliga avstämningsmöten med rektor
- De processer som sker på chefsmöten för förskolechefer och rektorer
- Rektors uppföljning och analys av det pedagogiska bokslutet.
- Medarbetarsamtal/lönesamtal med respektive chef
- Checklista i verktyget Stratsys

Hattie (2009) som genomfört den hittills mest omfattande analysen av resultat av ett större antal andra studier (metaanalys) inom området, har framhållit betydelsen av hur läraren agerar och vilken typ av undervisningssituationer läraren skapar.

Goda relationer mellan lärare och elever och höga förväntningar från lärarens sida på samtliga elever har visat sig ha påvisbar betydelse i detta sammanhang. Andra viktiga faktorer är lärarens förmåga att fokusera på vad som är väsentligt i undervisningen, och att elever ges regelbunden återkoppling.

Lärarens kompetens, förmåga och engagemang är alltså de undervisningsrelaterade faktorer som i högst grad påverkar elevers resultat. Om detta råder en hög grad av samstämmighet i både internationell och svensk forskning. Som ledare för den pedagogiska verksamheten driver rektor pedagogiska diskussioner, verkar för samhörighet och samsyn i kollegiet och pekar ut men också ser till att den övergripande inriktningen för arbetet omsätts i praktisk handling i varje lärares undervisning. På motsvarande sätt behöver rektor förutsättningar och förtroende både från chefer och från personal.

Från Skolinspektionens sida utgör ovanstående ett tydligt argument för vikten av att samtliga aktörer i styrsystemet tar nödvändigt ansvar och även samspelar i sitt ansvarstagande.

Ytterligare en nödvändig förutsättning för framgång är skolans organisation. Denna måste sätta det pedagogiska uppdraget i fokus och utformas för att detta ska hanteras så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Ska läraren kunna utföra sitt uppdrag framgångsrikt krävs nödvändiga resurser i form av tid och adekvat utrustning för arbetet. Därtill krävs en genomtänkt organisation för kompetensutveckling och utveckling av skolans interna arbete.

Tjänsteutlåtande

Källa: [Skolinspektionen](#)

Vi har tagit del av beskrivningar och analyser av verksamheten och kan se att det finns en vana av att göra analyser av det man ser i sin verksamhet. För vuxenutbildningen är inte läsåret optimalt då sårvid följder skolterminer, grund och gymnasieutbildningen är indelad i kursperioder och SFI pågår året runt.

Här analyseras de delar som är obligatoriska i det systematiska kvalitetsarbetet och där huvudmannen är skyldig att följa upp resultaten

Enheten uppfyller målet om att alla elever ska förstå och omfatta vårt samhälles demokratiska värderingar:

Ja, det finns tydliga rutiner för hur detta omsätts i verksamheten, medvetenhet finns hos lärarna om att elevers eventuella språksvårigheter, förståelse för värderingarna och kulturella skillnader påverkar omfattningen och förståelsen.

Enheten bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering av elever:

Ja, enheten har en plan för arbetet som följs. De rutiner som finns har visat sig fungera i de fall som uppstått och kränkningar har upphört.

Enheten uppfyller målen för de kunskaper varje elev ska utveckla:

Skolan följer styrdokumentet och kunskapsmålen är i fokus. Både i upplägg, i uppföljningar och kursutvärderingar

Har samtliga elever inom vuxenutbildningen, i den utsträckning som framgår, getts möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen, uppnå kraven för en individuell studieplan, högskoleförberedande examen, eller tillägnat sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan och som kan användas för vidare studier och i samhälls-, arbets- och vardagsliv?

Österåkers Komvux är en anordnare av flera. Enheten kan endast ge eleven möjlighet att uppfylla ovanstående krav utifrån den utbildning som ges och eleverna kan läsa vid flera olika utbildningsanordnare. Kunskapscentrum Nordost beviljar och avslår ansökningar och Komvux saknar bilden av hur eleven getts möjlighet att läsa in yrkesexamen eller högskoleexamen. Enheten erbjuder samtliga elever vägledning och stöd med sin studieplanering men saknar helhetsbilden för eleven. Komvux är en anordnare av flera och vet inte var och vad eleven kommer att läsa (beviljande av studier). Trenden idag i den auktorisation som Komvux Österåker ingår i är att många kurser endast startar på distans på grund av för få kursdeltagare. Elevens möjlighet att välja studieform är begränsad.

Varje elev inom vuxenutbildningen har slutfört sina studier i den utsträckning som framgår av elevens individuella studieplan:

Tjänsteutlåtande

Komvux Österåker kan varken svara eller ta ansvar då de inte har helhetsbilden. Komvux är en anordnare av flera och erbjuder inte samtliga kurser som finns i utbudet. Elev som läser en kurs på Komvux Österåker behöver inte söka upp studievägledaren för uppföljning av ISP.

Skolans förstelärare har ett tydligt uppdrag och bidrar till skolans utveckling

Komvux förstelärare har ett tydligt uppdrag som följs upp kontinuerligt tillsammans med rektor. Uppdraget är kommunicerat till all personal. Under 2018 kommer verksamheten att arbeta med kollegialt lärande enligt plan under hela året.

Uppfyller enheten målen för elevers inflytande samt elevers ansvar

Ja

Enheten har fungerande rutiner för hur elever ska ges inflytande över utbildningen och ta ansvar för skolmiljön

Ja, fungerande rutiner finns.

Studiehandledning på modersmålet erbjuds och påverkar elevernas måluppfyllelse

Komvux Österåker erbjuder inte studiehandledning på modersmålet. Enheten har en person som arbetar halvtid (extra tjänst från arbetsförmedlingen) på SFI studieväg 1. Personen pratar arabiska vilket är ett stöd för undervisande lärare då samtliga elever pratar arabiska.

Finns det vid enheten ett eller flera forum för samråd med eleverna samt möjlighet att för elevföreträdare att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse

Ja, flera olika former såsom klassråd, kursuppföljning och skolråd. I samtliga kurser har lärarna samtal med sina elever om deras lärande, utveckling och trivsel. Samtliga elever skriver en kursutvärdering efter avslutad kurs.

Har enheten fungerande rutiner för samverkan och fortlöpande dialog med föräldrarna om elevers trivsel, utveckling och lärande

Eleverna på Komvux är vuxna. Det innebär att de inte har kontakt med föräldrar. Elever har möjlighet att läsa SFI när de fyllt 16 år och i de förekommande fallen behövs en dialog med vårdnadshavare. Komvux har inte haft några omyndiga elever inskrivna.

Tillgodoser enheten varje elevs behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet

Ja, under läsåret 2017/2018 hade Komvux som utvecklingsområde från huvudmannen att utveckla studievägledningen på enheten. Rektor har träffat studievägledare och gjort en plan för hans arbete på enheten. Studievägledare har drop-in två tillfällen per vecka på plan 2. Studievägledaren deltar på kommunens skolmessa, på introduktionsmöten samt går ut i

Tjänsteutlåtande

grupper och informerar om sitt arbete. Studievägledaren ingår även i nätverk tillsammans med andra vägledare.

Är alla elever informerade om på vilka grunder betyg ges, dvs. ämnenas och kursernas mål och kunskapskrav

Ja, enheten har fungerande rutiner för detta. Vid samtliga utbildningar informeras om mål och betygsriterier vid kursstart och information finns på webbplattformen Fronter.

Är rektor pedagogisk ledare och inriktar verksamheten mot de nationella målen

Ja, rektor leder arbetet med stor kunnighet om uppdraget. Verksamheten fokuserar på målen och de utvecklingsområden som är i fokus utgår från ett konstaterat nuläge och planeras, följs upp och utvärderas löpande. Verksamheten förbättrar hela tiden undervisningen och får goda resultat för detta i uppföljningar med eleverna.

Alla lärare har legitimation för de ämnen de undervisar i

Ja, skolan har en legitimerad lärare som undervisar i ett ämne där hen inte är legitimerad .

Rekryteringbehovet inför HT 17

Minskade volymer gör att lärare som slutar inte ersätts. Enheten har behov av små tjänster vilket försvårar vid rekrytering. Konkurrensen i Vux Norrort är hård och enheten funderar på att lägga ner ekonomi och redovisningsutbildningen. Svårighet att rekrytera lärare och svikande elevunderlag gör att utbildningen inte kan drivas med ett nollresultat.

Det är en väl fungerande sammansättning av elever i grupper/klasser

Komvux får en digital fil från KCNO med de elever som sökt kurser på grundläggande, gymnasial nivå samt SFI. Det innebär att de inte sätter ihop undervisningsgrupper själva förutom gällande Lärvox där stor vikt läggs på vilka som kan undervisas tillsammans. Idag tar enheten emot nya elever varannan till var femte vecka beroende på om det är SFI, gr eller gy studier. Föränderligheten är hög och elever som börjar kan sluta sina studier snabbt om de får praktikplats eller arbete. Volymerna minskar och de flesta kurser startar endast på distans. På SFI är det ojämna grupper. Vissa studievägar har stora grupper (över 30 elever) medan till exempel studieväg 3 c har runt 15 elever. Åtgärder har vidtagits genom att grupper har slagits samman vilket inneburit blandade grupper med stora variationer kunskapsmässigt och i skolbakgrund. Det är nödvändigt ekonomiskt och svårt att i nuläget veta hur det påverkar resultat men för de tre kvällskurser i SFI som slogs samman till två genererade förändringen högre närvaro och ökade genomströmningen.

Rektor tar ansvar för skolans resultat och att verksamheten systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp, utvärderas och utvecklas i enlighet med de nationella målen

Under tidigare läsår identifierades att man tappat en del av lärargruppens reflektioner i det systematiska kvalitetsarbetet. Den individuella uppföljningen fungerar bra men rektor har identifierat

Tjänsteutlåtande

att hen fortsättningsvis behöver hålla i för att få till uppföljning i grupp. Att lärargruppen får ta del av varandras uppföljningar och reflektioner är kollegialt lärande som påverkar undervisningen och som i sin tur påverkar elevernas resultat.

Enheten har en fungerande plan för åtgärder vid hög elevfrånvaro

Komvux har fungerande rutiner för hög frånvaro, ingen aktivt studerande elev betyder studieavbrott. Komvux målgrupp är vuxna individer och studierna bygger på frivillighet och eget ansvar. Vuxenutbildningen följer förordningen och lagen vad gäller närvaro och aktivitet i studier. Samtliga distanskurser har en startuppgift för att avgöra om en elev är aktiv på kursen. Detta följs upp kontinuerligt.

Övriga områden som följs upp

Nyanlända elever har påverkat undervisningens utformning

Ja, absolut. Majoriteten av eleverna har annat modersmål än svenska. Detta påverkar undervisning, kurslitteratur m.m. Under läsåret har försteläraren lett ett språkutvecklande arbete på enheten. Enhetens förstelärare i svenska som andra språk har i uppdrag att arbeta språkutvecklande. Undervisningen håller god kvalitet.

Inrapporterade tillbud och olycksfall påverkar organisation/struktur

Inrapporterade tillbud och olycksfall leder till åtgärder

Lokalernas utformning påverkar kvalitet och resultat

Lokalerna är ljusa, rymliga och bra och lämpar sig för undervisning men önskemålet att hitta mer centrala lokaler kvarstår. Komvux delar lokaler med byggföretag och andra vilket resulterar i oljud utifrån som stör undervisningen.

IKT påverkar kvalitet och resultat

Komvux ingår i VUX Norrort och har där förbundit sig att erbjuda möjlighet till att använda datorer i studiemiljön. Behov finns av nya stationära datorer.

Av de datorer som finns har IT enheten i Österåkers kommun betecknat många som ”skrot” (windows XP). Så gott som samtliga klassrum har tillgång till smart board. Dessvärre är licenserna dyra vilket gör att tavlorna inte kan användas så interaktivt som är önskvärt. Fronter som webbplattform är inte ultimat, alla önskvärda funktioner finns inte och eleverna har problem att använda plattformen. För att förbättra kvalitet och resultat kan en annan webbplattform som är mer lättillgänglig bli aktuell. En samverkan runt att hitta en annan plattform sker med IT avdelningen och övrig utbildning. Enheten är utrustad med digitala hjälpmedel såsom smartboards och bärbara datorer samt fler accesspunkter.

Insatt kompetensutveckling/omvärldsbevakning påverkar resultat och kvalitet

Komvux Österåker har ett behov av att ingå i nätverk med andra aktörer med likande uppdrag för

Tjänsteutlåtande

att diskutera aktuella frågor som betyg och bedömning, anpassningar, digitalisering m.m. Under läsåret har pedagogerna deltagit i två studiedagar tillsammans med andra kommunala vuxenutbildningar (Lidingö, Sundbyberg, Järfälla, Upplands-Bro, Sigtuna). Rektor driver egen kompetensutvecklingen för verksamheten som utgår ifrån forskning och beprövad erfarenhet och bedrivs kontinuerligt med inplanerade träffar där bland annat litteratur bearbetas samt modeller för kollegialt lärande och utbyte prövas.

Det systematiska kvalitetsarbetet på enheten påverkar resultat och kvalitet

Enheten har god struktur och systematik som byggts upp. Analysen visar att det är svårt att bibehålla systematiken. Varje fas ska ha sin del av analys och får inte missas. Att enheten förutom det egna kvalitetsarbetet även ska svara på ett omfattande underlag till KCNO ökar arbetsbelastningen och de frågor som där ställs leder inte per automatik till utveckling av kvaliteten. Det är det egna systematiska kvalitetsarbetet som ger indikationer på vad som fungerar och på vad enheten behöver arbeta med. Resultatet i det systematiska kvalitetsarbetet är det som vägleder framåt, vad som behöver fokuseras. Planeringshorisonterna är korta och kräver ett snabbt agerande. I det systematiska kvalitetsarbetet strukturerades under föregående läsår uppföljningen i grupp vilket nu åtgärdas.

Elevpeng/ekonomi

Komvux Österåker har tre olika modeller för ekonomi.

SFI- en betalningsmodell som har brister. Anordnaren får inte ersättning för allt utlagt arbete. Gr/Gy- skolpeng som är upplagd för distans eller klassrum. Ett F i betyg ger mindre ersättning. I dagsläget startar allt mer endast på distans vilket påverkar måluppfyllelsen i negativ riktning. Lär vux- anslagsfinansierad. Sårbar verksamhet, i anslagsfinansieringen ingår även myndighetsutövningen. Året har inneburit stora svårigheter för den ekonomiska uppföljningen som kan härledas till att ett annat system för ersättning införts i och med att Komvux ingår i KCNO. Ersättningsmodellen från KCNO för SFI gör det svårt att planera för god ekonomisk hållning. Detta gäller både när elever själva avbryter studierna och på grund av andra aktörer. Stora organisatoriska förändringar med nerdragning av tjänster, annan beräkningsgrund för undervisning och färre grupper har genomförts då budgeten inte går ihop. Komvux Österåker är den enda kommunala utföraren inom KCNO och konkurrensen är stor med många utförare som inte har samma krav på anställningstrygghet och kommunala avtal som Komvux Österåker har. Vi konkurrerar med hög kvalitet på undervisningen men det är ekonomiskt svårt.

Avhopp

Statistiken för avhopp är låg 13 % för gy och 7 % för gr vilket är betydligt lägre än de 50 % KCNO räknar med. God kvalitet på undervisningen och tillgång till klassrumsgenomgång även för distansstudier bidrar till resultatet.

Deltagandet i Utvecklingsorganisationens "Basgrupper" har bidragit till att rektor har utvecklat sitt ledarskap

Rektor vittnar om stor betydelse för sin utveckling som ledare på flera plan. Dels i modellandet av "hur" men även "vad" och "varför". Hon beskriver möjligheten att tillsammans med andra rektorer/förskolechefer få tillfälle att prata om sin vardag och de dilemman

Tjänsteutlåtande

man ställs inför som mycket givande. Arbetet gett redskap i form av olika metoder har bidragit till min utveckling och min yrkespraktik konkret på skolan. Progressionen för deltagarna handlar om att utveckla kännedom om hur olika ledargärningar ger olika resultat. Vilka som är bekväma att använda och vilka som kräver mer mod. Ett medvetande om att man kan välja att agera mer eller mindre harmoniskt eller radikalt har påverkat de val av metoder en chef gör. Att betrakta om något är en ledarfråga eller en strukturell fråga och sätta det i ett teoretiskt sammanhang ökar professionalismen.

Enheten har en plan för hur "sjukskrivningarna" bland personalen ska minska

Ja, och till stöd i det arbetet finns systemet Adato. Enheten har låg sjukfrånvaro.

All personal känner till arbetsgivarens plan och rutin för diskriminering och kränkande behandling

Vid senaste medarbetarundersökningen svarade 100 %. Frågan har bearbetats och information getts på APT.

Huvudmannens identifierade utvecklingsområden inför 2017-2018

Enheten ska undersöka möjligheten till en annan skolplattform som motsvarar vuxenutbildningens behov med bland annat övergång till helt digitala utvärderingar. *Huvudmannen avser följa upp arbetet. Ännu har ingen ersättningsplattform tagits i bruk, frågan hålls aktuell. Målet inte uppnått*

Enheten ska ta fram en plan för hur de aktivt ska arbeta med att marknadsföra sin studie och yrkesvägledning. *Huvudmannen följer upp att så sker. Målet anses uppfyllt.*

I det systematiska kvalitetsarbetet ska dialog och analys i grupp återupptas. *Huvudmannen avser att följa upp arbetet. Målet anses uppfyllt.*

Huvudmannens prioriterade utvecklingsområden inför 2018-2019

Huvudmannen identifierar inga andra områden än de som rektor för Komvux Österåker prioriterar och som innebär arbete med att utveckla det kollegiala lärandet.

Förbättra undervisningen

Lära och inspireras av varandra

Lyfta fram våra styrkor i undervisningen

Utveckla undervisningsskickligheten både i klassrum och på distans

Ann Bisenius
verksamhetschef utbildning